

บันทึก

เรื่อง หรือข้อกฎหมายเกี่ยวกับความสามารถของผู้เยาว์
ในการทำการประมงด้วยเครื่องมือประจำที่ (โป๊ะ)

กรมสารบรรณคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหารได้มีหนังสือที่ ๔๑๙๙/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาช่วยพิจารณาปัญหาของกรมการประมง กระทรวงเกษตร กล่าวคือ ผู้เยาว์มีความประสงค์จะยื่นคำขอรับ อนุญาตทำโป๊ะ ตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.๒๕๕๐ ผู้ขอรับอนุญาตดังกล่าวจะต้องยื่นคำขอต่อกรมการประมงเพื่อขอรับใบอนุญาตและจะต้องเสียเงินอากรและค่าธรรมเนียมเพื่อการนั้น กรมการประมงประสงค์จะทราบว่าการขอรับอนุญาต การออกใบอนุญาต และการชำระเงินอากรเป็นการทำนิติกรรมหรือไม่ และในกรณีที่ผู้เยาว์จะได้รับอนุญาตให้ทำการประมงด้วยเครื่องมือประจำที่ (โป๊ะ) จะต้องได้รับความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรมหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๔) ได้พิจารณาปัญหานี้แล้ว ขอเสนอความเห็นดังต่อไปนี้

ขอให้ระลึกรู้ว่ามาตรา ๑๑๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งให้คำนิยามของคำว่า “นิติกรรม” ไว้นั้น จะต้องตีความไปในทางที่ว่า สภาพของนิติกรรมนั้นย่อมมุ่งที่จะก่อให้เกิดหนี้เนื่องมาจากนิติสัมพันธ์อันเกิดแต่นิติกรรมนั้นๆ กล่าวโดยทั่วไปการยื่นคำขอไม่เป็นนิติกรรม แต่คำขอทำโป๊ะนี้ทำให้เกิดนิติสัมพันธ์กันขึ้นภายหลัง นิติสัมพันธ์นี้ก่อให้เกิดหนี้ (obligations) เป็นนิติกรรมขึ้น นิติกรรมจึงอาจมีขึ้นได้ในภายหลังเมื่อได้มีการขอและการอนุญาตแล้ว ฉะนั้น การขอรับอนุญาตตั้งเครื่องมือประจำที่ (โป๊ะ) ตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.๒๕๕๐ นั้น จึงเป็นการขอทำนิติกรรม

บุคคลผู้ยื่นคำขอเพื่อรับการอนุญาตจะว่าตนไม่รู้ถึงความผูกพันที่จะเกิดมีการเป็นหนี้ขึ้นในภายหลังนั้นหาได้ไม่ ถ้าผู้ขอเป็นผู้เยาว์ก็ย่อมจะตกอยู่ในข้อห้ามทั่วไปที่มีให้ทำนิติกรรมโดยมิได้รับความยินยอมของผู้แทนโดยชอบธรรม (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๒๑)

จริงอยู่ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (หมวดที่ว่าด้วยความสามารถมีข้อยกเว้นจากหลักทั่วไปที่กล่าวมาแล้วบางประการ (มาตรา ๒๒,๒๓,๒๔) แต่การทำการประมงด้วยเครื่องมือประจำที่ คือทำโป๊ะไม่ได้อยู่ในข้อยกเว้นเหล่านี้ เพราะการประกอบกิจการเช่นนั้นมิใช่ อะไรอื่นนอกจากเป็นการประกอบการอุตสาหกรรมหรือประกอบการค้าขาย กล่าวคือเป็นธุรกิจการค้า (อีกนัยหนึ่งก็คือ การทำโป๊ะมิใช่เป็นการกระทำเพื่อจะได้ไปซึ่งสิทธิอันใดอันหนึ่ง หรือเป็น

การเพื่อให้หลุดพ้นจากหน้าที่อันใดอันหนึ่งตามมาตรา ๒๒ หรือการใด ๆ ซึ่งเป็นการต้องทำเอง เฉพาะตัวตามมาตรา ๒๓ หรือการใด ๆ ซึ่งเป็นการสมฐานานุรูปแห่งตนและเป็นการอันจำเป็น เพื่อเลี้ยงชีพตามสมควรตามมาตรา ๒๔)

โดยเหตุนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกาจึงเห็นว่า ถ้าจะนำบทบัญญัติว่าด้วย ความสามารถของผู้เยาว์ ซึ่งแท้จริงได้บัญญัติขึ้นไว้เพื่อคุ้มครองผู้เยาว์มาใช้เพื่อที่จะออก ใบอนุญาตในเรื่องนี้ให้แก่ผู้เยาว์แล้ว ย่อมจะเป็นการไม่ถูกต้อง

(ลงชื่อ) หยุต แสงอุทัย

(นายหยุต แสงอุทัย)

เลขาธิการ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กรกฎาคม ๒๕๕๕